

UNIWERSYTET OPOLSKI

**INSTRUKCJA REAGOWANIA
NA WYPADEK
ZAGROŻEŃ TERRORYSTYCZNYCH
NA TERENIE
UNIWERSYTETU OPOLSKIEGO**

OPOLE 2017

SPIS TREŚCI

WSTĘP	Terroryzm – informacje ogólne.....	str.3
CZEŚĆ I	Zasady zapoznania się z instrukcją reagowania na wypadek zagrożeń terrorystycznych na terenie Uniwersytetu Opolskiego.....	str.4
CZEŚĆ II	Codzienne środki ostrożności.....	str.4
CZEŚĆ III	Procedury postępowania na wypadek groźby zdetonowania ładunku wybuchowego.....	str.4
CZEŚĆ IV	Procedury postępowania w przypadku skażeń biologicznych i chemicznych.....	str.6
CZEŚĆ V	Postępowanie pracowników w przypadku znalezienia się w grupie zakładników.....	str.7
CZEŚĆ VI	Postępowanie pracowników po otrzymaniu podejrzanego przesyłki.....	str.7
CZEŚĆ VII	Postępowanie pracowników po znalezieniu podejrzanego przedmiotu.....	str.8
CZEŚĆ VIII	Postępowanie pracowników po odebraniu telefonu o podłożeniu ładunku wybuchowego, niebezpiecznej substancji biologicznej lub chemicznej.....	str.8
CZEŚĆ IX	Postępowanie kierownika (administratora) budynku po uzyskaniu informacji o podłożeniu niebezpiecznego ładunku.....	str.8
CZEŚĆ X	Ogólne zasady ewakuacji w związku z alarmem bombowym lub zagrożeniem użycia substancji biologicznych lub chemicznych.....	str.8
CZEŚĆ XI	Telefony alarmowe.....	str.9
	Wskazówki do prowadzenia rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu ładunku wybuchowego lub substancji biologicznej czy chemicznej.....	str.10

TERRORYZM

Terroryzm był postrzegany w XX w. jako zagrożenie drugorzędne i nie mające charakteru militarnego, u progu XXI w. stał się jednym z największych wyzwań dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Terroryzm jest zjawiskiem przemyślanego użycia lub zagrożenia w celu wywołania strachu, wymuszenia lub zastraszenia rządów lub społeczeństw w celu wywarcia nacisku politycznego, religijnego lub ideologicznego. Terroryzm ma podłoże o charakterze społecznym, ekonomicznym lub kulturowym.

Definicja terroryzmu w „ *Encyklopedii spraw międzynarodowych i ONZ* ” pod redakcją Omańczyka terroryzm zdefiniowany jest jako „ *stosowanie gwałtu dla osiągnięcia celów politycznych lub ekonomicznych w stosunkach międzynarodowych .*”

Według innej koncepcji terroryzm „ *jest to precyzyjne zaplanowane działanie grup, organizacji – rzadziej pojedynczych osób – mające na celu wymuszenie od władz państwowych lub społeczeństwa ustępstw, różnych świadczeń , podjęcie lub zaniechanie jakichś działań, najczęściej ze szkodą dla innych. Terroryci posługują się szantażem , naruszają obowiązujący porządek prawny, postępują okrutnie i bezwzględnie , są zupełnie obojętni na cierpienia osób postronnych. Charakteryzuje ich nie tylko brak szacunku dla cudzego , ale i własnego życia .*”

Ze względu na skalę występowania można wyróżnić dwa klasyczne typy terroryzmu:

- a) **wewnętrzny** - określany jako ten rodzaj terroryzmu, w który zaangażowane są osoby lub grupy kierujące swe działania przeciw własnemu rządowi i współobywatelom i nie są one zarządzane z zewnątrz,
- b) **międzynarodowy** - z tym rodzajem terroryzmu mamy do czynienia wtedy, zaangażowane są osoby lub grupy osób wspomagane przez jednostki działające poza granicami danego kraju i których działalność nie ogranicza się tylko do jednego państwa.

Najczęściej spotykane rodzaje aktów terrorystycznych to:

- dokonanie lub groźba zamachu bombowego, w szczególności związanego z podłożeniem ładunków wybuchowych,
- zamachy na życie ,
- ataki przy użyciu niebezpiecznych substancji chemicznych i biologicznych,
- porwania samolotów (lub statków),
- zajmowanie budynków rządowych i publicznych,
- uprowadzanie osób i branie zakładników,
- zakażenie ujęć wody i żywności.

Wszyscy pracownicy zobowiązani są do stosowania postanowień niniejszej instrukcji, zgodnie z określonymi w niej procedurami.

I. Zasady zapoznania się z instrukcją.

1. Instrukcję otrzymują dziekani, dyrektorzy instytutów i katedr na wydziale oraz kierownicy działów, sekcji, obiektów i innych jednostek organizacyjnych występujących w strukturach Uczelni.
2. Osoby, które otrzymały instrukcję mają obowiązek zapoznać z nią niezwłocznie wszystkich podległych im pracowników. Procedurę tę należy powtarzać rokrocznie.
3. Instrukcja powinna być ogólnie dostępna dla podległych pracowników.
4. Plany ewakuacji z budynków oraz procedury postępowania na wypadek wszelkich zagrożeń są **w dyspozycji kierowników (administratorów) obiektów.**
5. Instrukcja będzie umieszczona na stronie internetowej Sekcji ds. obronnych pod adresem : www.sso.uni.opole.pl

II. Codzienne środki ostrożności.

1. Osoba odpowiedzialna za ochronę obiektu jest zobowiązana przeprowadzić kontrolę wszystkich pomieszczeń, w czasie wieczornej inspekcji budynku dokonywanej przy zmianie dyżuru. Służby porządkowe zobowiązane są zwracać podczas kontroli szczególną uwagę na powszechnie dostępne dla pracowników i studentów miejsca oraz toalety, kosze na śmieci, kwietniki itp.
2. Każdy pracownik powinien powiadomić osobę odpowiedzialną za ochronę obiektu o podejrzanych przedmiotach znajdujących się na terenie budynku lub pozostawionych w szczególnych (nietypowych) okolicznościach.

III. Procedury postępowania na wypadek groźby zdetonowania ładunku wybuchowego

Mając na uwadze życie i zdrowie użytkowników i pracowników, które jest dobrem najwyższym, w razie zagrożenia należy je chronić w pierwszej kolejności przed dobrami materialnymi. W związku z tym:

1. Na pracownikach Uniwersytetu spoczywa obowiązek wykazania szczególnej troski o studentów.
2. Jeżeli wiesz o podłożeniu ładunku wybuchowego lub znalazłeś przedmiot niewiadomego pochodzenia i podejrzewasz, że może to być bomba lub inne niebezpieczne urządzenie, powinieneś to natychmiast zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie. Może to być najbliższa jednostka policji, straży miejskiej lub administrator obiektu.
3. Nie należy lekceważyć żadnego alarmu o podłożeniu ładunku wybuchowego czy innej niebezpiecznej substancji biologicznej lub chemicznej.
4. Koordynatorem wszystkich działań w związku z zagrożeniem zamachem bombowym lub podłożeniem innej niebezpiecznej substancji jest kierownik (administrator) obiektu, lub pracownik odpowiedzialny za jego ochronę.

Jak się zachować po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia bomby:

- do czasu przybycia policji należy zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa,
- po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją,
- należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów,
- przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia bomby użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy - być może uda się znaleźć przedmioty nieznanego pochodzenia,
- podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać,
- pomieszczenia ogólnodostępne sprawdzają osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji,
- po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon,
- po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu pracy należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery),
- identyfikacją ładunku wybuchowego zajmują się wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji,
- ciekawość jest niebezpieczna - jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem,
- w przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie ratuj na siłę swojego samochodu (dotyczy to również innych cennych przedmiotów) - życie jest ważniejsze.

***Podjmuj rozważne decyzje i działaj racjonalnie
Często celem działania sprawy alarmu bombowego
Jest wymuszenie na Tobie decyzji o ewakuacji***

- ✚ tylko jeśli oszacowałeś ryzyko jako wysokie lub zlokalizowałeś podejrzany przedmiot możesz zarządzić ewakuację;
- ✚ w każdym innym przypadku czekaj na rekomendację policji czy zarządzić ewakuację czy nie; przekaż policji niezbędne informacje i postępuj zgodnie z jej poleceniami

Kierownik (administrator) obiektu zobowiązany jest:

- przeprowadzić raz w roku szkolenie dla pracowników jednostki organizacyjnej trening z zakresu zachowań na wypadek zagrożenia zamachem bombowym lub innymi zagrożeniami,
- dążyć do zaopatrzenia obiektu w urządzenia rejestrujące treść rozmów w ramach połączeń wchodzących, numer telefonu abonenta łączącego się z obiektem,
- ograniczyć strefy ogólnodostępne dla interesantów (klientów),
- jeżeli to możliwe, wyposażyć strefy ogólnodostępne w urządzenia rejestrujące obecność osób,
- wyposażyć strefy ogólnodostępne w ażurowe kosze na śmieci, pozwalające na łatwą identyfikację przedmiotów tam pozostawionych,
- wyposażyć centrale telefoniczne i portiernie w instrukcje zawierające wskazówki dotyczące prowadzenia rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innej niebezpiecznej substancji biologicznej czy chemicznej.

IV. Procedury postępowania w przypadku skażeń biologicznych i chemicznych

Jeżeli jesteś w budynku Uczelni :

- pozostań w budynku,
- wpuść do niego zagrożonych pracowników i przechodniów ,
- poinformuj innych pracowników Uczelni o zagrożeniu,
- zamknij drzwi i okna,
- wyłącz klimatyzację i wentylatory , pozalepiał wywietrzniki , pozamykaj wywietrzniki w ramach okiennych ,
- znajdź pomieszczenia bez okien ,
- unikaj przebywania w piwnicach i innych nisko położonych częściach budynku ,
- unikaj niepotrzebnego zużycia tlenu ,
- włącz radio lub telewizor (najlepiej stację lokalną)

Jeżeli jesteś poza budynkiem Uczelni :

- znajdź najbliższy zamieszkały budynek,
- w miarę możliwości poruszaj się prostopadle do kierunku wiatru, chroń drogi oddechowe (np. oddychaj przez chusteczkę do nosa)
- umyj dokładnie twarz, włosy i ręce, oczyść oczy i uszy,
- w przypadku kontaktu z niebezpiecznymi substancjami, zostaw odzież wierzchnią i obuwie przed domem.

Jeżeli doszło do skażenia :

- nie dotykaj i nie wężaj podejrzanych przedmiotów, nie sprzątaj proszku, nie ścieraj cieczy,
- aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryj ją np. kocem,
- pozamykaj okna oraz drzwi i wyłącz klimatyzację, nie dopuść do przeciągów,
- opuść pomieszczenie i nie wpuszczaj do niego innych osób,
- umyj dokładnie ręce wodą i mydłem,
- zdejmij ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włóż do plastikowego worka,
- umyj się pod prysznicem,
- po kontakcie z podejrzаныmi substancjami nie jedz, nie pij i nie pal,
- wszystkie osoby, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej, powinny się zgłosić na policję

Jeżeli doszło do skażenia pomieszczeń aerozolami:

- wyłącz wentylatory i klimatyzację w całej okolicy,
- zamknij okna i drzwi, opuść pomieszczenie,
- wyłącz klimatyzację w budynku,
- sporządź listę wszystkich obecnych osób i udostępnij ją policji.

V. Postępowanie pracowników w przypadku znalezienia się w grupie zakładników

Rób, co ci każą. Nie graj bohatera i nie stawiaj oporu. Dyskutowanie z napastnikami lub bunt mogą tylko pogorszyć sytuację. Twoim zadaniem powinno być przetrwanie. Czekaj na akcję wyspecjalizowanej jednostki ratowniczej.

Jeśli znalazłeś się wśród zakładników:

- ✓ staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych),
- ✓ jeśli słyszysz strzały – nie uciekaj, przyjmij – jeżeli to możliwe – pozycję leżącą za najbliższą osłoną,
- ✓ bądź spokojny, naturalny, znajdź postawę pośrednią między agresją a pasywnością i uległością,
- ✓ nie bądź „utrapieniem” dla napastników (bunt, dyskusowanie, silne reakcje emocjonalne),
- ✓ pamiętaj, że sytuacja może trwać długo - postaraj się rozwinąć u siebie potrzebę przetrwania,
- ✓ nie rób gestów zwracających uwagę porywaczy,
- ✓ nie zadawaj pytań, nie patrz w oczy terrorystom, bądź im posłuszny bez dyskusji, siedź spokojnie na miejscu,
- ✓ pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz wstać lub otworzyć torbę,
- ✓ na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste,
- ✓ usuń (wyrzuć) wszelkie oznaki władzy, zajmowania ważnej pozycji,
- ✓ zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia - może to pomóc władzom w uwolnieniu pozostałych zakładników oraz identyfikację porywaczy przy aresztowaniu.

Staraj się zachować spokój i myśl pozytywnie

VI. Postępowanie pracowników po otrzymaniu podejrzanego przesyłki.

Co powinno wzbudzić podejrzenia:

- ❖ brak nadawcy,
- ❖ brak adresu nadawcy,
- ❖ przesyłka pochodzi od nadawcy lub miejsca, którego się nie spodziewamy,
- ❖ jest uszkodzona,
- ❖ na kopercie lub paczce są nakłucia, nacięcia, plamy,
- ❖ z opakowania wysypuje się proszek albo wycieka substancja,
- ❖ wydziela dziwny zapach (szczególnie należy zwracać uwagę na zapach migdałów lub marcepana),
- ❖ wydobywają się podejrzanymi dźwięki,
- ❖ na przesyłce znajdują się odręczne napisy w podejrzanym stylu,
- ❖ jest podejrzenie ciężka w stosunku do wymiarów („bomby listowe” ważą powyżej 50 g),
- ❖ namacalnie wyczuwalne są kable/przewody, proszek, granulki lub substancja galaretowata.

Jeśli otworzyliśmy przesyłkę, a jej zawartość wydaje się podejrzana

- ❖ wyłączyć system wentylacji i klimatyzacji, zamknąć okna.

Jeśli przesyłka wydaje ci się podejrzana, nie otwieraj jej:

- ❖ umieść tę przesyłkę w grubym worku plastikowym i szczelnie go zamknij,
- ❖ worek ten umieść w drugim grubym plastikowym worku, ten również szczelnie zamknij - zawiąż supeł i zaklej taśmą klejącą,
- ❖ paczki nie przenoś, najlepiej, by pozostała na miejscu,
- ❖ zabezpiecz miejsce/pomieszczenie przed innymi osobami,
- ❖ sporządź listę osób mających kontakt z przesyłką,
- ❖ uruchom wewnętrzne procedury,
- ❖ powiadom lokalny posterunek policji lub straż pożarną - służby te podejmują wszystkie niezbędne kroki w celu zabezpieczenia przesyłki,
- ❖ pozostań do dyspozycji służb, udzielając im niezbędnych informacji,
- ❖ postępuj zgodnie z instrukcjami wezwanych służb.

VII. Postępowanie pracowników po znalezieniu niebezpiecznego przedmiotu.

1. Nie dotykać przedmiotu.
2. Uniemożliwić dostęp do przedmiotu osobom postronnym.
3. Bezzwłocznie powiadomić kierownika (administratora) obiektu, a w razie jego nieobecności osobę zastępującą go.

VIII. Postępowanie pracowników po odebraniu telefonu o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innej niebezpiecznej substancji biologicznej lub chemicznej.

1. Starać się prowadzić rozmowę w taki sposób by nie prowokować rozmówcy.
2. W miarę możliwości przedłużać rozmowę.
3. Niezwłocznie powiadomić kierownika (administratora) obiektu, a w razie jego nieobecności osobę zastępującą go.

IX. Postępowanie kierownika (administratora) budynku po uzyskaniu informacji o podłożeniu niebezpiecznego ładunku.

1. Powiadomić Policję i Straż Pożarną i w porozumieniu z nimi podjąć decyzję o ewakuacji.
2. Powiadomić wszystkich użytkowników obiektu o zagrożeniu.
3. Zarządzić ewakuację.

X. Ogólne zasady ewakuacji w związku z alarmem bombowym oraz zagrożeniami użycia substancji biologicznych lub chemicznych.

1. Doprowadzić do opuszczenia obiektu przez pracowników i studentów.
2. Nie włączać ani nie wyłączać urządzeń elektronicznych, w tym komputerów czy terminali.
3. Kasjerzy powinni zabezpieczyć gotówkę w kasach metalowych, a inni pracownicy umieścić dokumenty w kasach pancernych. Nie dotyczy to sytuacji, gdy sprawca w przekazanym komunikacie nie pozostawia czasu na wykonanie tych czynności.
4. Zabrać z opuszczonego pomieszczenia wyłącznie rzeczy osobiste.
5. Nie zamykać pomieszczeń, a jeżeli już, to pozostawić klucze w zamkach drzwi. Nie dotyczy pomieszczeń kasowych.

6. Nie korzystać z windy.
7. Opuścić budynek zgodnie z oznaczoną drogą ewakuacji.
8. Po opuszczeniu budynku pracownicy i studenci zbierają się w ustalonych w planach ewakuacji miejscach.
9. Zwierzchnictwo nad wyprowadzonymi zespołami przejmują kierownicy komórek organizacyjnych i prowadzący zajęcia dydaktyczne.

XI. Telefony alarmowe:

1. Policja.....	997
2. Straż Pożarna.....	998
3. Pogotowie ratunkowe.....	999
4. Pogotowie energetyczne.....	991
5. Pogotowie gazowe.....	992
6. Pogotowie wodno-kanalizacyjne.....	994
7. Pogotowie ciepłownicze.....	774539260
8. Miejska stacja sanitarno-epidemiologiczna.....	774428500
9. Wojewódzka stacja sanitarno-epidemiologiczna.....	774426900
10. Miejski Wydział Zarządzania Kryzysowego.....	775411340
11. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.....	987
	774524715
	774524469
	Infolinia - 800163136
12. Ratownictwo ogólne w telefonii komórkowej.....	112

WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMOWY ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO LUB SUBSTANCJI BIOLOGICZNEJ CZY CHEMICZNEJ.

1. Rozmowę prowadzić spokojnie i uprzejmie. Rozmówca (osoba odbierająca informację) powinna starać się podtrzymać rozmowę, przedłużając czas jej trwania.
2. W trakcie rozmowy dążyć do uzyskania możliwie jak największej ilości informacji o podłożonym ładunku wybuchowym lub innej niebezpiecznej substancji.

W tym celu zadawać następujące pytania:

- gdzie podłożono ładunek wybuchowy lub inną niebezpieczną substancję,
- dlaczego został podłożony ładunek wybuchowy lub inna niebezpieczna substancja,
- jak wyglądają podłożone materiały,
- kiedy nastąpi wybuch lub działanie substancji niebezpiecznych,
- jakie warunki muszą być spełnione, by nie doszło do wybuchu lub działania środków biologicznych lub chemicznych.

Pytania powyższe i inne uzależnione będą od konkretnej sytuacji.

3. Zgłaszającym uświadomić możliwość spowodowania śmierci lub zranienia postronnych osób.

Treść zgłoszenia:

.....
.....
.....

Data i godzina zgłoszenia:

Płeć i wiek zgłaszającego:

Głos i język zgłaszającego

Odgłosy w tle rozmowy:

.....
.....

Uwagi dodatkowe:

.....
.....
.....

Powiadomić natychmiast:

1. Administratora

tel.

2. Policję

tel. 997

W razie potrzeby (na polecenie administratora):

3. Straż Pożarną

tel. 998

4. Stację sanitarno-epidemiologiczną

tel. 77 / 442 85 00

Zgłoszenie przyjął

.....